četvrtak, 17. prosinca 2020.

P9_TA(2020)0377

Provedba zakonodavstva EU-a o vodama

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o provedbi zakonodavstva EU-a o vodama (2020/2613(RSP))

(2021/C 445/16)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 191.,

— uzimajući u obzir Direktivu 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike ([1]) („Okvirna direktiva o vodama”),

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 91/271/EEZ od 21. svibnja 1991. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda ([2]) („Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda”),

— uzimajući u obzir Direktivu 2006/118/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja i degradacije ([3]) („Direktiva o podzemnim vodama”),

— uzimajući u obzir Direktivu 2007/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o procjeni i upravljanju rizicima od poplava ([4]) („Direktiva o poplavama”),

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora ([5]) („Direktiva o nitratima”),

— uzimajući u obzir Direktivu 2008/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o standardima kvalitete okoliša u području vodne politike i o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktiva Vijeća 82/176/EEZ, 83/513/EEZ, 84/156/EEZ, 84/491/EEZ, 86/280/EEZ i izmjeni Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([6]) („Direktiva o standardima kvalitete okoliša”),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2020/741 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 2020. o minimalnim zahtjevima za ponovnu upotrebu vode ([7]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji) ([8]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ ([9]) (Uredba REACH),

— uzimajući u obzir Direktivu 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) ([10]),

([1]) SL L 327, 22.12.2000., str. 1.
([2]) SL L 135, 30.5.1991., str. 40.
([3]) SL L 372, 27.12.2006., str. 19.
([4]) SL L 288, 6.11.2007., str. 27.
([5]) SL L 375, 31.12.1991., str. 1.
([6]) SL L 348, 24.12.2008., str. 84.
([7]) SL L 177, 5.6.2020., str. 32.
([8]) SL L 164, 25.6.2008., str. 19.
([9]) SL L 396, 30.12.2006., str. 1.
([10]) SL L 334, 17.12.2010., str. 17.

— uzimajući u obzir izvješće Komisije od 10. prosinca 2019. o Provjeri prikladnosti Okvirne direktive o vodama, Direktive o podzemnim vodama, Direktive o standardima kvalitete okoliša i Direktive o poplavama i njegov sažetak od istog datuma,

— uzimajući u obzir Komisijinu evaluaciju od 13. prosinca 2019. Direktive Vijeća 91/271/EEZ od 21. svibnja 1991. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i sažetak od istog datuma,

— uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (preinaka) (COM(2017)0753) od 1. veljače 2018.,

— uzimajući u obzir Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa djelovanja Unije u području zdravlja za razdoblje 2021.–2027. i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 282/2014 (program „EU za zdravlje") (COM(2020)0405),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. studenoga 2019. o klimatskoj i okolišnoj krizi ([11]),

— uzimajući u obzir izvješće Europske agencije za okoliš (EEA) od 4. prosinca 2019. naslovljeno „Europski okoliš – stanje i izgledi u 2020.: znanje za prijelaz na održivu Europu",

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. o „Europskom zelenom planu" (COM(2019)0640),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 10. ožujka 2020. naslovljenu „Nova industrijska strategija za Europu", a posebno njezin odjeljak 2.2 pod nazivom „Industrija koja stvara uvjete za klimatsku neutralnost" (COM(2020)0102),

— uzimajući u obzir strategiju EU-a za bioraznolikost do 2030. ([12]),

— uzimajući u obzir strategiju „od polja do stola" ([13]),

— uzimajući u obzir Sedmi program djelovanja za okoliš ([14]),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 14. siječnja 2020. o Planu ulaganja za održivu Europu i Planu ulaganja za europski zeleni plan (COM(2020)0021),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. ožujka 2020. naslovljenu „Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo – Za čišću i konkurentniju Europu" (COM(2020)0098),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 27. svibnja 2020. naslovljenu „Europa na djelu: oporavak i priprema za sljedeću generaciju" (COM(2020)0456),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. ožujka 2019. pod nazivom „Strateški pristup Europske unije lijekovima u okolišu" (COM(2019)0128),

— uzimajući u obzir Pariški sporazum,

— uzimajući u obzir zajedničku studiju Europske komisije i Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj iz svibnja 2020. naslovljenu: „Financiranje vodoopskrbe, odvodnje i zaštite od poplava – Izazovi u državama članicama EU-a i političke opcije",

---

([11]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0078.

([12]) Komunikacija Komisije od 20. svibnja 2020. pod nazivom „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote" (COM(2020)0380).

([13]) Komunikacija Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljena „Strategija ‚od polja do stola' za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav", (COM(2020)0381).

([14]) Odluka br. 1386/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2020. „Živjeti dobro unutar granica našeg planeta" (SL L 354, 28.12.2013., str. 171.).

— uzimajući u obzir UN-ove ciljeve održivog razvoja, a posebice cilj održivog razvoja br. 6 o čistoj vodi i sanitarnim uvjetima ([15]) te cilj br. 14 o očuvanju i održivom korištenju oceana, mora i morskih resursa,

— uzimajući u obzir globalno izvješće o procjeni Međuvladine znanstveno-političke platforme o bioraznolikosti i uslugama ekosustava (IPBES) iz svibnja 2019. o bioraznolikosti i uslugama ekosustava,

— uzimajući u obzir izvješće Komisije iz studenoga 2019. pod nazivom „Procjena utjecaja ZPP-a na vodu”,

— uzimajući u obzir Rezoluciju UN-a 64/292 od 28. srpnja 2010. kojom se priznaje ljudsko pravo na vodu i odvodnju,

— uzimajući u obzir presudu Suda Europske unije u predmetu C-535/18, IL i dr. protiv Land Nordrhein-Westfalen od 28. svibnja 2020.,

— uzimajući u obzir presudu Suda Europske unije u Predmetu C-461/13, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V. protiv Bundesrepublik Deutschland („predmet Weser”) od 1. srpnja 2015.,

— uzimajući u obzir europsku građansku inicijativu „Right2Water” (Pravo na vodu) i izvješće Europskog parlamenta o praćenju europske građanske inicijative Right2Water (Pravo na vodu),

— uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 2. srpnja 2020. o Provjeri prikladnosti Okvirne direktive o vodama, Direktive o podzemnim vodama, Direktive o standardima kvalitete okoliša i Direktive o poplavama ([16]),

— uzimajući u obzir Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 12. prosinca 2018. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o minimalnim zahtjevima za ponovnu uporabu vode (klizni program) ([17]),

— uzimajući u obzir pitanja Vijeću i Komisiji o provedbi zakonodavstva EU-a o vodama (O-000077/2020 – B9-0077/2020 i O-000078/2020 – B9-0078/2020),

— uzimajući u obzir članak 136. stavak 5. i članak 132. stavak 2. Poslovnika,

— uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,

A. budući da je voda neophodna za život i da upravljanje vodama ima ključnu ulogu u očuvanju usluga ekosustava EU-a, kao i u korištenju resursa i gospodarskoj proizvodnji; budući da EU mora dati učinkovite odgovore na postojeće izazove u području vode i učinkovito upravljati postojećim vodnim resursima jer oni izravno utječu na zdravlje ljudi, okoliš, njegovu kvalitetu i ekosustave, proizvodnju energije, poljoprivredu i sigurnost hrane;

B. budući da je voda ključan element prehrambenog ciklusa; budući da je nužno da podzemne i površinske vode budu dobre kvalitete i dostupne u dovoljnim količinama za postizanje pravednog, zdravog, ekološki prihvatljivog i održivog prehrambenog sustava kako je opisano u strategiji „od polja do stola”; budući da je čista voda u dovoljnim količinama ključan element za provođenje i postizanje pravog kružnog gospodarstva u EU-u;

C. budući da voda predstavlja veliku vrijednost za gospodarstva EU-a i budući da se u sektorima koji ovise o vodi u EU-u ostvaruje 26 % godišnje dodane vrijednosti EU-a, zbog čega je ključno osigurati daljnju dostupnost vode dobre kvalitete i u dovoljnim količinama za svaku uporabu;

D. budući da je Okvirnom direktivom o vodama uspostavljen okvir za zaštitu 110 000 površinskih vodnih tijela u EU-u s ciljem postizanja „dobrog ekološkog i kemijskog stanja” do 2015., te za zaštitu 13 400 podzemnih vodnih tijela u EU-u s ciljem postizanja „dobrog količinskog i kemijskog stanja” do istoga roka, kao i s ciljem zaštite resursa pitke vode u skladu s člankom 7. stavkom 2.; budući da su se provjerom prikladnosti utvrdili značajni nedostaci u provedbi zakonodavstva EU-a o vodama te da se ciljevi zakonodavstva vjerojatno neće postići do krajnjeg roka 2027. osim ako

([15]) Sadržan u rezoluciji 70/1 koju je Opća skupština UN-a usvojila 25. rujna 2015. naslovljenoj „Promijeniti svijet: program održivog razvoja do 2030.”.
([16]) SL C 324, 1.10.2020., str. 28.
([17]) SL C 110, 22.3.2019., str. 94.

se u državama članicama ne pokrenu sva potrebna nastojanja u pogledu provedbe i osim ako se ne pristupi usklađivanju sektorskih politika vezanih uz vodu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama; budući da bi se planiranje gospodarenja vodama i programi mjera trebali nastaviti nakon roka 2027. i dovesti do daljnjih poboljšanja kvalitete i količine vode;

E. budući da 74 % površine podzemnih vodnih tijela ima dobro kemijsko stanje i 89 % ima dobro količinsko stanje; budući da je bruto bilanca dušika u EU-u između 2004. i 2015. smanjena za 10 % ([18]);

F. budući da samo 38 % površinske vode ima dobro kemijsko stanje te samo 40 % dobro ekološko stanje ili potencijal, a stanje 16 % površinske vode još je uvijek nepoznato zbog nedostatka podataka; budući da bi 81 % površinske vode postiglo dobro kemijsko stanje kad ne bi bilo onečišćeno sveprisutno postojanim, bioakumulativnim i toksičnim tvarima kao što je živa; budući da je samo jedan od četiri slatkovodna pokazatelja iz Okvirne direktive o vodama koje je analizirala Europska agencija za okoliš pokazao napredak u posljednjih 10 do15 godina ([19]);

G. budući da se u skladu s načelom „one-out-all-out", stanje vode smatra dobrim samo ako se svi elementi procjene smatraju dobrima, što ne odražava poboljšanja pojedinačnih parametara kvalitete vode; budući da dobro stanje ne ovisi samo o mjerama ublažavanja kojima se rješavaju aktualni pritisci, već i o mjerama obnove kojima se rješavaju pritisci iz prošlosti te o pravovremenim preventivnim mjerama protiv prijetnji u nastajanju ([20]);

H. budući da učinkovitost Okvirne direktive o vodama i postizanje njezinih ciljeva ovisi o njezinoj provedbi i primjeni putem nadležnih tijela u državama članicama, o osiguravanju odgovarajućih financijskih sredstava, među ostalim pomoću financijskih instrumenata EU-a, o provedbi drugih zakonodavnih akata EU-a, te o boljoj integraciji ciljeva povezanih s vodom u druge politike; budući da je za učinkovitu provedbu ključna uključenost dionika;

I. budući da se člankom 7. stavkom 3. Okvirne direktive o vodama nalaže da države članice moraju osigurati zaštitu vodnih tijela koja se upotrebljavaju za proizvodnju pitke vode s ciljem izbjegavanja pogoršanja njihove kvalitete; budući da se u provjeri prikladnosti jasno navodi da je u pogledu zaštićenih područja za pitku vodu ostvaren vrlo mali napredak;

J. budući da je sprečavanje kemijskog onečišćenja i drugih uzroka onečišćenja površinskih voda i podzemnih voda na izvoru kao prioritet od ključne važnosti kao najodrživija, najučinkovitija i najisplativija mjera, uz provedbu načela „onečišćivač plaća";

K. budući da je Okvirnom direktivom o vodama utvrđena potreba za zaštitom voda koje se upotrebljavaju za zahvaćanje pitke vode; budući da bi se operateri koji opskrbljuju pitkom vodom trebali moći osloniti na visoku kvalitetu vodnih resursa kako građani ne bi morali plaćati skupo pročišćavanje; budući da je stoga potrebno smanjiti onečišćenje na izvoru;

L. budući da se u globalnom izvješću IPBES-a o biološkoj raznolikosti i uslugama ekosustava iz 2019. onečišćenje voda navodi kao važna prijetnja globalnoj bioraznolikosti; budući da je bioraznolikost slatkovodnih ekosustava u Europi među najugroženijima i budući da onečišćenje vode negativno utječe na floru i faunu; budući da se površina europskih močvarnih područja, koja služe kao prirodni ponori ugljika, od 1970. smanjila za 50 % i budući da su se populacije slatkovodnih vrsta smanjile za 83 %;

M. budući da su klimatske promjene najznačajnija prijetnja vodnim resursima diljem svijeta u pogledu velikih i malih količina vode; budući da zdravi i otporni slatkovodni ekosustavi mogu lakše ublažiti učinke klimatskih promjena i prilagoditi im se;

([18]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Agri-environmental_indicator_-_gross_nitrogen_balance

([19]) Izvješće Europske agencije za okoliš od 4. prosinca 2019. naslovljeno „Europsko izvješće o okolišu – stanje i izgledi, 2020.: Znanje za prijelaz na održivu Europu".

([20]) Sažetak Komisije od 10. prosinca 2019. koji se odnosi na provjeru prikladnosti Okvirne direktive o vodama i Direktive o poplavama.

N. budući da u Okvirnu direktivu o vodama nisu ugrađene posebne odredbe za rješavanje utjecaja klimatskih promjena; budući da Komisija u svojoj komunikaciji o Europskom zelenom planu ipak priznaje da se prirodne funkcije površinskih i podzemnih voda moraju obnoviti; budući da je provjerom prikladnosti utvrđeno da je Okvirna direktiva o vodama „dovoljno normativna u pogledu problema koje treba rješavati, a ipak dovoljno fleksibilna da se prema potrebi pojača njezina provedba u pogledu novih izazova koji nisu navedeni u Direktivi, kao što su klimatske promjene, nestašica vode i onečišćujuće tvari koje izazivaju sve više zabrinutosti”;

O. budući da gradska područja stalno rastu i da se zbog toga povećava pritisak na postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda; budući da je glavni i djelomično neregulirani izvor onečišćenja vode u EU-u ispuštanje nepročišćenih ili nedovoljno pročišćenih komunalnih i/ili industrijskih otpadnih voda; budući da Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda prvotno nije bila namijenjena kontroli ispuštanja kemijskih tvari, farmaceutskih ostataka ili mikroplastike u vodna tijela; budući da je Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda bila učinkovita u pogledu smanjenja ciljanih tvari kojima se onečišćuju vodna tijela jer se smanjila količina biokemijske potražnje kisika, dušika i fosfora u pročišćenim otpadnim vodama diljem EU-a; budući da bi ipak bi trebalo obratiti više pažnje postojećim izvorima onečišćenja i onima u nastajanju; budući da je još jedan glavni raspršeni izvor onečišćenja vode poljoprivreda, zbog ispuštanja hranjivih tvari, pesticida, antibiotika i drugih onečišćujućih tvari u riječne slivove i rijeke; budući da su odredbe postojećeg ZPP-a koje su povezane s vodama pružile nedovoljnu pomoć za ostvarenje ciljeva Okvirne direktive o vodama; budući da je raspršeno onečišćenje prepreka provedbi načela „onečišćivač plaća”;

P. budući da je trećina europskih zemalja suočena s problemom nestašice vode, tj. ima manje od 5000 m^3 vode po stanovniku godišnje ([21]); budući da se u slučaju sukoba oko raspodjele vodnih resursa prednost mora dati očuvanju ljudskog prava na vodu; budući da je 13 država članica prijavilo rizik od dezertifikacije u okviru Konvencije UN-a o suzbijanju dezertifikacije ([22]);

Q. budući da zahvaćanje vode dovodi do značajnog pritiska na izvore vode EU-a; budući da se oko četvrtina vode preusmjerene iz njezinog prirodnog okoliša u EU-u koristi za poljoprivredu; budući da je postignut dogovor o novoj uredbi o minimalnim zahtjevima za ponovnu uporabu vode, što će olakšati korištenje pročišćenih komunalnih otpadnih voda za navodnjavanje u poljoprivredi;

R. budući da se neki subjekti koji upravljaju vodnim tijelima financiraju iz aktivnosti kojima se pogoršava kemijsko i ekološko stanje vodnih tijela te se tako ometa ostvarenje ciljeva iz Okvirne direktive o vodama; budući da je u takvim situacijama teško izbjeći sukobe interesa i da su zbog njih subjekti koji upravljaju vodnim tijelima zarobljeni u začaranim krugovima jer ovise o aktivnostima kojima se pogoršava stanje vodnih tijela;

S. budući da se 60 % riječnih slivova nalazi u nalazi u transnacionalnim regijama, zbog čega je ključna učinkovita prekogranična suradnja; budući da 20 europskih zemalja ovisi o drugim zemljama u pogledu više od 10 % svojih vodnih resursa, dok pet zemalja u pogledu više od 75 % svojih resursa ovisi o resursima koji iz inozemstva dolaze rijekama; budući da nepoštivanje Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda u pograničnim regijama uzrokuje pogoršanje stanja prekograničnih vodnih tijela obuhvaćenih Okvirnom direktivom o vodama, što onemogućuje postizanje ciljeva iz Okvirne direktive o vodama u državi članici primitka;

T. budući da je povezanost rijeka, od malih potoka do ušća i delta, od ključne važnosti za migratorne riblje vrste, čiji su životni stadiji temelj ekosustava u kojima se nalaze i hranidbenog lanca te koje dobivaju sve veću socijalnu i kulturnu vrijednost u ribarskim zajednicama;

U. budući da je ukupna potrošnja energije vodnog sektora u EU-u znatna i da bi trebala biti učinkovitija kako bi se doprinijelo ostvarenju ciljeva Pariškog sporazuma i klimatskih ciljeva EU-a do 2030. te cilja postizanja ugljične neutralnosti do 2050.;

([21]) https://www.eea.europa.eu/publications/92-9167-025-1/page003.html

([22]) Dokument Revizorskog suda od lipnja 2018. pod naslovom „Dezertifikacija u EU-u”.

V. budući da hidroenergija ima ogroman potencijal za dekarbonizaciju proizvodnje električne energije do određene granice i stoga može doprinijeti postizanju ciljeva EU-a u području klime i energije u skladu s Pariškim sporazumom; budući da hidroenergiju treba promatrati na cjelovit način, uključujući njezine učinke na hidromorfološke uvjete i staništa; budući da je hidroenergija manje nestabilna od električne energije dobivene iz vjetra i sunca te stoga pomaže održanju stalne opskrbe električnom energijom i stabilnosti mreže; budući da reverzibilne hidroelektrane predstavljaju više od 90 % ([23]) kapaciteta za skladištenje energije u EU-u; budući da bi Europska unija trebala podržati države članice i uključiti se u ekološki prihvatljive hidroenergetske projekte, koji istovremeno ne predstavljaju prijetnju zdravlju lokalnih zajednica;

W. budući da strukturne promjene vodnih tijela predstavljaju glavni pritisak na njihovo stanje ([24]); budući da hidromorfologija utječe na 40 % površinskih vodnih tijela, a sastoji se od fizičkih promjena (26 %), brana, pregrada i ustava (24 %), hidroloških promjena (7 %) ili ostalih hidromorfoloških promjena (7 %); budući da u Europi trenutačno postoji više od 21 000 hidroelektrana; budući da nikakva sveobuhvatna mjera EU-a za uklanjanje zastarjelih brana i preljeva nije poduzeta unatoč dokazima da bi se koordinacijom EU-a po tom pitanju osigurala dodana vrijednost;

X. budući da je Opća skupština UN-a 28. srpnja 2010. priznala ljudsko pravo na vodu i odvodnju kao ljudsko pravo;

Y. budući da se Konvencijom o ukidanju svih oblika diskriminacije žena i Konvencijom o pravima djeteta, među ostalim međunarodnim konvencijama i sporazumima, izričito priznaje pravo na vodu i odvodnju i obvezuju se njihove države članice da u tom pogledu poduzmu odgovarajuće mjere;

Z. budući da milijun ljudi u Europi nema pristup vodi i da osam milijuna nema odvodnju ([25]), dok u svijetu 844 milijuna ljudi nema siguran pristup sigurnoj pitkoj vodi ([26]) i budući da trećina svjetskog stanovništva nema osnovnu odvodnju; budući da je europskom građanskom inicijativom (EGI) Right2Water („Pravo na vodu”) prikupljeno preko 1,8 milijuna potpisa u ožujku 2014.; budući da se inicijativom Right2Water („Pravo na vodu”) zahtijevalo jamstvo za vodu i odvodnju za sve unutar EU-a i globalno, te bi se omogućio bolji pristup pitkoj vodi za javnost i više transparentnosti u pogledu kvalitete vode, kao i uvođenje prava na vodu u zakonodavstvo EU-a; budući da je Komisija donijela svoju komunikaciju kao odgovor na inicijativu „Right2Water” („Pravo na vodu”) ([27]); budući da je svojom rezolucijom od 8. rujna 2015. o praćenju europske građanske inicijative Right2Water („Pravo na vodu”) Parlament kritizirao Komisiju jer nije ispunila zahtjeve inicijative te pozvao Komisiju da prizna univerzalnu dostupnost i ljudsko pravo na vodu ([28]);

AA. budući da studije pokazuju da ispitivanje otpadnih voda može djelovati kao sustav ranog upozoravanja za predviđanje ili lociranje izbijanja zaraze bolešću COVID-19 te time ima važnu ulogu u borbi protiv pandemije;

1. pozdravlja uspjeh Okvirne direktive o vodama u uspostavi odgovarajućeg upravljačkog okvira za integrirano gospodarenje vodama, kao i njezin uspjeh u poboljšanju kvalitete vode ili u nekim slučajevima barem usporavanju pogoršanja kvalitete vode;

2. odbacuje svaki pokušaj komercijalizacije vode (primjerice, trgovanje budućnosnicama koje se odnose na vodu kao resurs na njujorškoj burzi); osuđuje posljedice komercijalizacije prirode, kojom se osnovna i javna dobra izlažu špekulacijama, što podrazumijeva uskraćivanje univerzalnog prava na njihovo uživanje;

([23]) Studija Komisije o skladištenju energije – Doprinos sigurnosti opskrbe električnom energijom u Europi iz ožujka 2020., str. 20.

([24]) https://ec.europa.eu/info/news/implementation-report-water-framework-directive-and-floods-directive-questions-and-answers-2019-feb-26_en

([25]) https://www.right2water.eu/documents

([26]) Svjetska zdravstvena organizacija i UNICEF, *Napredak u pogledu pitke vode, odvodnje i higijene:* Izvješće i osnove ciljeva održivog razvoja za 2017., Svjetska zdravstvena organizacija i UNICEF, Ženeva, 2017., str. 3.

([27]) Komunikacija Komisije od 19. ožujka 2014. pod nazivom „Europska građanska inicijativa ‘Voda i sanitarni sustav su ljudsko pravo! Voda je javno dobro, a ne roba!’” (COM(2014)0177).

([28]) SL C 316, 22.9.2017., str. 99.

3. pozdravlja procjenu Komisije da je Okvirna direktiva o vodama primjerena svrsi, ali konstatira da njezinu provedbu treba poboljšati i ubrzati uključivanjem relevantnih nadležnih tijela iz država članica i daljnjim uključivanjem ciljeva Okvirne direktive o vodama u sektorske politike, posebno politike koje se tiču poljoprivrede, prometa i energetike, kako bi se osiguralo dobro stanje svih površinskih vodnih tijela i podzemnih vodnih tijela najkasnije do 2027.;

4. naglašava da nije potrebna nikakva revizija Okvirne direktive o vodama; poziva Komisiju da objavi da se Okvirna direktiva o vodama neće revidirati kako bi dokinula pravnu nesigurnost; poziva Komisiju da nastavi po potrebi predlagati ažurirane priloge;

5. izražava duboko žaljenje zbog toga što polovica vodnih tijela u EU-u još uvijek nije u dobrom stanju i što ciljevi Okvirne direktive o vodama još nisu postignuti, što je uglavnom posljedica neodgovarajućeg financiranja, posebno spore provedbe, nedostatnog izvršenja, nedostatka provedbe načela opreznosti i načela „onečišćivač plaća" i široke primjene izuzeća iz Direktive u brojnim državama članicama te zbog toga što uključivanje ciljeva zaštite okoliša u sektorske politike nije bilo dovoljno;

6. naglašava potrebu za obnovom i poboljšanjem kvalitete vode; konstatira da je za poboljšanje stanja vodnih tijela od ključne važnosti da su sve razine vlada i tijela vlasti država članica uključene i surađuju na uključivanju ciljeva Okvirne direktive o vodama u mjere politike, zakonodavstva i Okvirne direktive o vodama; podsjeća na načelo zabrane pogoršanja kojim se države članice obvezuje na provedbu potrebnih mjera za sprečavanje pogoršanja stanja vodnih tijela; poziva države članice da hitno poduzmu potrebne mjere kojima će se osigurati provedba, izvršavanje i usklađenost s Okvirnom direktivom o vodama kroz, između ostalog, treći krug izrade planova upravljanja riječnim slivovima koje će države članice donijeti 2021.; potiče EU, njezine države članice i regionalna tijela da osiguraju pravovremeno donošenje sljedećih planova upravljanja riječnim slivovima, poštujući pritom zahtjeve u pogledu javne rasprave; poziva Komisiju da poveća dostupnost financiranja i da državama članicama pruži potrebnu podršku u provedbi Okvirne direktive o vodama;

7. skreće pozornost na studiju OECD-a kojom se procjenjuje da na sektor voda EU-a prije 2030. treba potrošiti dodatnih 253 milijardi eura kako bi se održala ili postigla potpuna sukladnost s mjerodavnim zakonodavstvom o vodama ([29]); poziva Komisiju, Vijeće, države članice i, gdje je to primjenjivo, regionalna tijela da utvrde i osiguraju potrebna sredstva i financijske instrumente za infrastrukturu koja ne šteti okolišu i ne utječe negativno na javno zdravlje, ali i da utvrde koje infrastrukture ne funkcioniraju i nisu u skladu s normama te da riješe pitanje onečišćujućih tvari koje izazivaju sve više zabrinutosti i ostalih društvenih izazova; naglašava potrebu pružanja financijske potpore održivim inovativnim metodama, a posebno rješenjima temeljenima na prirodi, kao što je infrastruktura za pročišćavanje koja je ugljično neutralna ili se temelji na anaerobnoj razgradnji, obnova močvarnih i poplavnih područja, ponovno vlaženje isušenih tresetišta, uzimajući pritom u obzir javno-privatna partnerstva; naglašava važnost prilagodbe postojećih tokova fondova i financiranja povezanih s gospodarenjem vodama i ostalim srodnim uporabama zemljišta kao što je poljoprivreda, uključujući subvencije, uz odmak od tradicionalnih inženjerskih mjera i pomak prema rješenjima temeljenim na prirodi;

8. poziva države članice da poduzmu sve potrebne mjere, uključujući osiguravanje potrebnih financijskih sredstava i ljudskih resursa i potrebnog stručnog znanja, kako bi što prije ostvarile potpunu usklađenost s Okvirnom direktivom o vodama, a svakako najkasnije do 2027.; poziva Komisiju da objavi preporuke državama članicama kako bi se osiguralo poštivanje roka 2027.; poziva Komisiju da podrži države članice u provedbi direktiva o vodama pružanjem tehničke pomoći i odgovarajućeg osposobljavanja te razmjenom dobrih praksi i stručnog znanja kako bi se osiguralo postizanje ciljeva iz Okvirne direktive o vodama, i promicanjem programa profesionalne razmjene između država članica; poziva Komisiju da osigura smjernice vezano za učinak presude Suda u predmetu C-461/13 na provedbu Okvirne direktive o vodama; poziva Komisiju da dade jasne smjernice o primjeni izuzeća u skladu s člankom 4. stavkom 4. točkom (c) nakon 2027.;

9. poziva države članice da utvrde provedbene mjere koje su potrebne za osiguravanje dobrog stanja vodnih tijela te da izrade programe mjera na temelju najboljih raspoloživih dokaza; poziva države članice i Komisiju da javno objave programe mjera država članica i odgovarajuće ocjene tih programa kako bi se poboljšao udio dobrih praksi i strategija te kako bi se poboljšao pristup javnosti podacima;

([29]) http://www.oecd.org/environment/financing-water-supply-sanitation-and-flood-protection-6893cdac-en.htm

10. smatra da bi načelo „one-out-all-out” trebalo ostati nepromijenjeno; poziva Komisiju da razradi dodatne metodologije izvješćivanja (kao što su udaljenost do cilja, provedene mjere i napredak ostvaren s obzirom na pojedinačne parametre kvalitete) kojima se pruža prilika za bolje procjenjivanje napretka prema ostvarenju dobrog stanja vode; ističe važnost transparentnosti i pružanja sveobuhvatnih informacija javnosti o kvaliteti i količini vode u EU-u;

11. izražava žaljenje zbog toga što više od polovice vodnih tijela EU-a podliježe izuzećima, uz ograničenu opravdanost; poziva Komisiju i države članice na ažuriranje smjernica za primjenu izuzeća kako bi se ta praksa ograničila samo na potpuno opravdane slučajeve te kako se njome više ne bi narušavalo ostvarenje ciljeva Okvirne direktive o vodama u pogledu okoliša; poziva Komisiju na brzo i sustavno pokretanje postupaka zbog povrede u slučajevima kada izuzeća nisu opravdana;

12. žali zbog toga što je primjena načela povrata troškova, kojim se omogućava da svi korisnici vode učinkovito i razmjerno sudjeluju u povratu troškova vodnih usluga, i dalje slaba ili nepostojeća u nekoliko država članica, posebno u kućanstvima, industriji i poljoprivredi; naglašava da se uporabom vode u nekim dijelovima EU-a ugrožava količinsko stanje vodnih tijela iznad razine održanog ekološkog toka; poziva države članice i njihova regionalna tijela da provedu odgovarajuće politike određivanja cijena vode te u potpunosti primijene načelo povrata troškova kako u pogledu troškova okoliša tako i u pogledu troškova resursa u skladu s Okvirnom direktivom o vodama, te da također primijene i načelo „onečišćivač plaća”; podsjeća da se načelo povrata troškova može primjenjivati s obzirom na njegove društvene, ekološke i gospodarske učinke, kao i s obzirom na geografske i klimatske uvjete u predmetnim regijama; poziva Komisiju na provedbu tog načela; međutim, naglašava da se pravo na vodu i odvodnju mora osigurati i da pritom svi moraju imati pristup cjenovno prihvatljivim vodnim uslugama dobre kvalitete;

13. poziva Komisiju da poduzme stroge i hitne mjere protiv povreda država članica kako bi osigurala potpunu usklađenost svih država članica sa zakonodavstvom o vodama, a posebice Okvirnom direktivom o vodama što je prije moguće, a najkasnije do 2027.; potiče Komisiju da poduzme stroge i brze korake u vezi s otvorenim predmetima povrede povezanima sa sustavnim kršenjem zakonodavstva EU-a o vodama; poziva Komisiju da poveća svoje resurse u vezi s postupcima povrede općenito, a posebno u vezi sa zakonodavstvom EU-a u području okoliša;

14. napominje da klimatske promjene imaju i nastavit će imati znatan negativan učinak na slatkovodne izvore zbog suša koje dovode do iscrpljenja riječnih tokova i većih koncentracija onečišćujućih tvari, posebno u „zatvorenim” vodama, te zbog intenzivnih kiša koje dovode do povećanog otjecanja voda u gradskim i poljoprivrednim područjima; podsjeća da sve veći broj ekstremnih vremenskih pojava, poput ciklona i oluja, dovodi do povećanja saliniteta slatkih i obalnih voda; naglašava da povećanje temperatura dovodi do veće nestašice vode, što utječe na okoliš, nekoliko gospodarskih sektora koji ovise o visokom stupnju zahvaćanja i uporabe vode, kao i na kvalitetu života; ističe da otpornost vodnih ekosustava, poplave i nestašice vode i njihov utjecaj na proizvodnju hrane treba na odgovarajući način uzeti u obzir u predstojećoj strategiji EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama u skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom (b) Pariškog sporazuma, te u postupku provedbe Okvirne direktive o vodama (planovi upravljanja riječnim slivovima);

15. predlaže da Komisija pruži podršku državama članicama u razmjeni i omogućavanju znanja i najboljih praksi povezanih s raznim nastojanjima u pogledu prilagodbe klimatskim promjenama na regionalnoj i lokalnoj razini u EU-u;

16. ističe da su rijeke i močvarna područja najugroženija područja iako se smatraju najvećim pružateljima usluga ekosustava; podsjeća da močvarna područja, kao i morski i obalni ekosustavi, imaju ključnu ulogu u regulaciji vode i klime te da su njihovi prirodni ekosustavi bitni za pružanje usluga, resurse i razvoj gospodarskih ili kulturnih aktivnosti, što sve ovisi o dobrom ekološkom stanju vodnih resursa; naglašava da su močvarna područja ponori ugljika i klimatski stabilizatori na globalnoj razini, da imaju važnu ulogu u ublažavanju poplava i suša, osiguravaju čistu vodu, štite obalu, pune podzemne vodonosnike, održavaju veliku geološku raznolikost, imaju ključnu ulogu u krajoliku te pružaju rekreacijske i kulturne usluge društvu; stoga potiče Komisiju i države članice da poduzmu mjere za smanjenje upotrebe vodonosnika, da planiraju urbani razvoj izvan poplavnih područja te da poštuju biološku raznolikost povezanu s rijekama i močvarnim područjima;

17. naglašava da učinkovita uporaba vode predstavlja važan doprinos ostvarenju ciljeva EU-a u području klime, budući da se njome može uštedjeti na energiji koja se koristi za pumpanje vode, smanjiti količina kemikalija potrebnih za pročišćavanje vode te smanjiti probleme opskrbe vodom; konstatira da u nekim državama članicama postoje visoke stope curenja iz cijevi, što nije prihvatljivo s obzirom na ciljeve u području klime i napore u pogledu postizanja učinkovitosti

resursa; pozdravlja namjeru Komisije da u okviru nove Direktive o pitkoj vodi ocijeni stope curenja i postavi granične vrijednosti koje će dovesti do mjera u predmetnim državama članicama; također pozdravlja novu obvezu transparentne objave stopa curenja za velike opskrbljivače vodom;

18. ističe da se vodna tijela koja se upotrebljavaju za proizvodnju pitke vode u cijelom EU-u suočavaju s novim i starim pritiscima koji uzrokuju povećanu potrebu za mjerama pročišćavanja koje provode opskrbljivači vodom; poziva države članice na potpunu provedbu članka 7. stavka 3. Okvirne direktive o vodama i na poduzimanje svih potrebnih mjera za zaustavljanje pogoršanja stanja vodnih tijela za zahvaćanje vode namijenjene za ljudsku potrošnju;

19. pozdravlja dokaz da su direktive dovele do smanjenog kemijskog onečišćenja voda; smatra da su u području kemikalija ipak potrebna hitna poboljšanja; konstatira da je Komisija utvrdila neočekivane razlike među državama članicama, većinom u pogledu načina ažuriranja popisa prioritetnih tvari i uzimanja u obzir kombiniranih učinaka mješavina; konstatira također da Direktiva o prioritetnim tvarima dosad jedva da uključuje tvari koje su važne za opskrbu pitkom vodom; ističe da znatne razlike u pristupima klasifikaciji, procjenjivanju i metodama izvješćivanja otežavaju usporedbe i analize na razini cijelog EU-a;

20. poziva Komisiju da poduzme sve potrebne mjere za postizanje dobrog kemijskog stanja te da poduzme odlučne mjere u cijelom EU-u u slučajevima kada države članice ne ispunjavaju standarde kvalitete okoliša za prioritetne tvari koje su obuhvaćene područjem primjene zakonodavstva EU-a; naglašava da bi na popis prioritetnih tvari trebalo dodati tvari koje su važne za proizvodnju pitke vode kao što su per- i polifluoroalkilne tvari (PFAS-ovi) i relevantni farmaceutski proizvodi; smatra da se onečišćujuće tvari koje izazivaju sve više zabrinutosti i miješana toksičnost mogu i trebaju rješavati u okviru Okvirne direktive o vodama i srodnih direktiva; poziva Komisiju da ažurira i doda relevantne tvari sadržane u prilozima Okvirnoj direktivi o vodama i Direktivi o podzemnim vodama radi lakšeg postizanja ciljeva Okvirne direktive o vodama i bolje zaštite resursa pitke vode; poziva Komisiju da uskladi provedbu zakonodavstva o vodama s Kemijskom strategijom za održivost i Strategijom o biološkoj raznolikosti kako bi se slatkovodna tijela i njihovi ekosustavi primjereno zaštitili, da utvrdi rokove za postupno ukidanje korištenja PFAS-ova koji nisu nužni i da potakne razvoj sigurnih i netrajnih alternativa svim upotrebama PFAS-ova; potiče Komisiju na financiranje istraživanja i razvoja strategija za rješavanje pitanja sveprisutno postojanih, bioakumulativnih i toksičnih tvari (sveprisutni PBT-i), s ciljem poboljšanja kvalitete vodnih tijela i smanjenja rizika za zdravlje životinja i ljudi te za okoliš; preporučuje izradu novih smjernica za poboljšane metode praćenja kemijskih mješavina i učinka koktela i izvješćivanja o njima; poziva na opsežniju primjenu popisa praćenja kako bi se pratile potencijalne tvari koje onečišćuju vode i odredio rizik koji one predstavljaju za vodeni okoliš; poziva Komisiju da ubrza svoj rad na razvoju metoda za procjenjivanje kemijskih mješavina i upravljanje njima te da svoj rad nadopuni uvođenjem čimbenika za procjenu mješavina;

21. ističe da se mikroplastika prema procjenama u slatkoj vodi zadržava stoljećima i da postojeća postrojenja za pročišćavanje vode te čestice ne filtriraju u potpunosti; stoga pozdravlja odluku o izradi metodologije za praćenje mikroplastike i uspostavu popisa za praćenje u okviru revidirane Direktive o pitkoj vodi; potiče Komisiju i države članice na povećanje mjera kontrole na mjestu nastanka onečišćenja kako bi se postigao netoksičan okoliš i kružno gospodarstvo; naglašava da bi se smanjenjem emisija na mjestu nastanka ublažio pritisak na ekosustave i smanjio trošak pročišćavanja vode; poziva na odlučno djelovanje na razini EU-a, država članica i na regionalnoj razini kako bi se holističkim pristupom riješio problem onečišćujućih tvari koje izazivaju sve više zabrinutosti, kao što su PFAS-ovi, mikroplastika, kemikalije koje izazivaju endokrine poremećaje i farmaceutski proizvodi, počevši od mjera kontrole na mjestu nastanka onečišćenja i dopunskih rješenja koja se primjenjuju na kraju procesa kao krajnje mjere; poziva Komisiju i države članice da na onečišćujuće tvari u potpunosti primijene pristup cijelog vijeka trajanja, istovremeno provodeći načelo onečišćivač plaća, među ostalim putem inovativnih instrumenata poput programa proširene odgovornosti proizvođača, za financiranje rješenja za pročišćavanje;

22. naglašava važnost pojačavanja mjera za rješavanje problema eutrofikacije slatkih i slanih voda uzrokovanog opterećenjem dušikom i fosforom iz svih izvora, uključujući one iz poljoprivrede i nepročišćenih ili neodgovarajuće pročišćenih otpadnih voda; podsjeća da se eutrofikacijom slabi ekološko stanje vodnih tijela i da ona tako postaju izloženija invazivnim stranim vrstama; potiče sve poljoprivrednike na upotrebu alata za održivost poljoprivrednih gospodarstava za hranjive tvari koji omogućuju bolje upravljanje i smanjuju istjecanje hranjivih tvari u podzemne i površinske vode; poziva države članice da na odgovarajući način utvrde područja ranjiva na onečišćenje nitratima i da u potpunosti provedu i izvrše mjere poduzete u skladu s Direktivom o nitratima;

23. naglašava da bi države članice trebale u potpunosti riješiti trenutačnu krizu biološke raznolikosti kad je riječ o provedbi vodnih politika, uz smanjenje uzročnika opterećenja vodnih sustava i obnovu narušenih ekosustava; ističe važnost nove Strategije o biološkoj raznolikosti do 2030.; podsjeća da je u provedbi Okvirne direktive o vodama potrebno osigurati potpunu usklađenost s novom Strategijom o biološkoj raznolikosti, direktivama o prirodi i ostalim zakonodavstvom u području okoliša;

24. pozdravlja obvezu Komisije da u okviru njezine Strategije o biološkoj raznolikosti do 2030. obnovi najmanje 25 000 km rijeka slobodna toka u EU-u uklanjanjem pregrada i obnovom poplavnih područja i da uspostavi metodologiju i odredbe na razini EU-a za mapiranje i procjenu te postizanje dobrog stanja ekosustava; konstatira da u EU-u trenutačno postoji 21 000 hidroelektrana i da hidroelektrane i male hidroelektrane proizvode najveći udio obnovljive energije u EU-u; primjećuje promjene u hidroenergiji s malim utjecajem; no ističe da izgradnja brana može negativno utjecati na staništa te dovesti do velikog pritiska na površinske vode; podsjeća da Okvirna direktiva o vodama propisuje stroge kriterije za zaštitu hidromorfoloških uvjeta; poziva Komisiju i države članice da osiguraju provedbu strogih procjena utjecaja promjena koje iz toga proizlaze na kvalitetu i količinu vode i ekosustave te da osiguraju poštivanje ciljeva iz Okvirne direktive o vodama u svim postojećim i potencijalnim novim hidroenergetskim projektima; stoga hitno poziva Komisiju da se savjetuje sa svim nadležnim glavnim upravama, uključujući Glavnu upravu za energetiku, pri procjenjivanju učinka hidroelektrana na okoliš i da uzme u obzir njihove preporuke;

25. poziva države članice i Komisiju da poduzmu sve potrebne mjere za smanjenje pritisaka na površinska vodna tijela radi obnove prirodnih funkcija rijeka i zaštite ekosustava; poziva države članice da se suzdrže od izgradnje hidroelektrana u zaštićenim područjima, kao i od drugih građevinskih projekata koji dovode do znatnih hidromorfoloških pritisaka na vodu; smatra da bi subvencije EU-a i javno financiranje u područjima izvan zaštićenih područja trebalo odobravati isključivo novim hidroelektranama čije ukupne prednosti jasno nadmašuju ukupne negativne utjecaje;

26. pozdravlja činjenicu da se prema desetom dvogodišnjem izvješću o provedbi Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda u državama članicama, ([30]) prikupljanje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u EU-u u posljednjem desetljeću poboljšalo i činjenicu da se Direktivom o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda postiglo smanjenje opterećenja, čime se pridonijelo poboljšanju kvalitete vode; no žali zbog toga činjenice da još nije postignuta potpuna usklađenost s Direktivom o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i zbog toga što su neke države članice još uvijek vrlo udaljene od svojih ciljeva; podupire stajalište Komisije u kojem stoji da je potrebno učiniti više kako bi se riješilo preostalo onečišćenje, onečišćujuće tvari koje izazivaju sve više zabrinutosti, uporaba energije i upravljanje muljem, kao i pitanja u vezi s upravljanjem; žali i zbog toga što se evaluacijom Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda ne analizira učinkovitost ispuštanja industrijskih otpadnih voda u sabirne sustave i komunalne uređaje za pročišćavanje otpadnih voda;

27. poziva Komisiju da to uzme u obzir pri reviziji Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda; potiče Komisiju da pruži podršku državama članicama u provedbi direktive tako što će omogućiti održivo financiranje u vezi s vodama te poticati razvoj i uvođenje inovativnih tehnologija u području otpadnih voda; poziva Komisiju da pažljivo ispita međudjelovanje obveza iz Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda u pogledu projektiranja, gradnje i proširenja komunalnih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u svim fazama tehničkog razvoja s obvezom iz Okvirne direktive o vodama u pogledu zabrane pogoršanja kako bi se osigurala usklađenost dvaju zakonodavnih akata i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda uz istovremeno očuvanje svih poticaja za poduzimanje odgovarajućih mjera tehničkog pročišćavanja; poziva Komisiju da po potrebi poduzme zakonodavne mjere; naglašava da su za rješavanje pitanja onečišćujućih tvari koje izazivaju sve više zabrinutosti od ključne važnosti mjere koje su prije svega usmjerene na rješavanje problema na izvoru; naglašava da bi pri budućoj reviziji Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda također trebalo uzeti u obzir nove izazove koje predstavljaju takve onečišćujuće tvari;

28. ističe da se Direktivom o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i Okvirnom direktivom o vodama nisu na odgovarajući način riješili problemi koji proizlaze iz klimatskih promjena, kao što su prelijevanja oborinskih voda, otjecanje gradskih voda i poplave u aglomeracijama, niti se posvetilo utjecaju nedovoljno pročišćenih otpadnih voda na vodno tijelo recipijent; smatra da bi EU, države članice i regionalna tijela trebali bolje rješavati pitanje praćenja i kontrole učinka sve

([30]) Komisijino Deseto izvješće od 10. rujna 2020. o stanju provedbe i programima za provedbu (COM(2020)0492).

češćih prelijevanja oborinskih voda i otjecanja gradskih voda s obzirom na činjenicu da zbog tih pojava dolazi do znatnog onečišćenja površinskih i podzemnih vodnih tijela recipijenata;

29. ustraje na tome da je pri procjenjivanju utjecaja hidroenergetskih postrojenja na okoliš potreban holistički pristup kojim su obuhvaćene koristi za društvo u pogledu opskrbe električnom energijom bez emisija i doprinos sigurnosti opskrbe energijom kroz hidroenergiju i reverzibilne hidroelektrane te negativni učinci na površinske vode i staništa; u tom pogledu naglašava potencijalni doprinos električne energije proizvedene u hidroelektranama postizanju ciljeva EU-a u pogledu klime i energije i ispunjavanju obveza EU-a temeljem Pariškog sporazuma, ali smatra da se to ne bi trebalo postići na štetu površinskih voda i zaštite staništa; priznaje da postoje načini i tehnologije za smanjenje utjecaja na okoliš i vodene divlje vrste; ističe da postoji velik potencijal za povećanje učinkovitosti postojećih riječnih hidroelektrana;

30. napominje da bi prelazak s cestovnog prijevoza tereta na unutarnje plovne putove trebalo u potpunosti uskladiti s načelom zabrane pogoršanja iz Okvirne direktive o vodama te s drugim zakonodavstvom o okolišu, uključujući direktive o pticama i staništima, te da bi se trebao odvijati istovremeno s podrškom održivim alternativnim gorivima i tehnologijama i unutarnjoj plovidbi poput obalnih priključaka za plovila, kako bi se smanjile emisije stakleničkih plinova i drugih onečišćujućih tvari i izbjeglo pogoršanje ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela i pogoršanje kvalitete zraka, kao i opterećenje vodenih ekosustava, zaštitila biološka raznolikosti i nastojanje da se postigne okoliš s nultom stopom onečišćenja;

31. konstatira visoku potrošnju energije u vodnom sektoru; poziva Komisiju da razmotri mjere energetske učinkovitosti i mogućnost uporabe pročišćenih otpadnih voda kao izvora obnovljive energije na licu mjesta; poziva Komisiju na poticanje poboljšanja energetske učinkovitosti u postrojenjima za pročišćavanje otpadnih voda kako bi se prepoznao i iskoristio potencijal tog sektora za uštedu energije; ističe da prema Komisijinoj ocjeni Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda potencijalna ušteda energije iznosi između 5 500 GWh i 13 000 GWh godišnje;

32. prepoznaje da se ukupno zahvaćanje vode u Europi u posljednjih 15 godina smanjilo za više od 20 %; konstatira međutim da se može smatrati da probleme s opskrbom vodom ima osam zemalja ([31]) koje predstavljaju 46 % europskog stanovništva te da je broj zemalja koje imaju probleme s opskrbom vodom u stalnom porastu i da se oko četvrtina vode preusmjerene iz njezinog prirodnog okoliša u EU-u upotrebljava za poljoprivredu; ([32]) konstatira potencijal ponovne uporabe vode za uspostavu kružnog gospodarstva s obzirom na vodne resurse i za smanjenje izravnog zahvaćanja iz vodnih tijela i podzemnih voda; pozdravlja dogovor o novoj Uredbi Europskog parlamenta i Vijeća o minimalnim zahtjevima za ponovnu uporabu vode kojom će se olakšati uporaba pročišćenih komunalnih otpadnih voda za navodnjavanje u poljoprivredi; podupire nastavak modernizacije infrastrukture za navodnjavanje s pomoću inovacija i novih tehnologija;

33. naglašava važnost pronalaženja sinergija između procjena rizika od poplava i planova za sprečavanje katastrofa i pripravnost za katastrofe u okviru Mehanizma Unije za civilnu zaštitu; poziva Komisiju, države članice i, gdje je to primjenjivo, regionalna tijela da razviju strategije upravljanja sušama kako bi se osigurala opskrba pitkom vodom i proizvodnja hrane, u sklopu planova upravljanja riječnim slivovima i planova upravljanja rizicima od poplava, te integrirajući sustavi digitaliziranog praćenja, kontrole i ranog upozoravanja o stanju vegetacije i njezina odgovora na sušu kako bi se poduprle odluke o zaštiti, odgovor i komunikacijske mjere koji su učinkoviti i temeljeni na podacima; poziva Komisiju i države članice da u središte tih planova stave obnovu poplavnih i močvarnih područja te zaštitu podzemnih vodnih tijela, budući da su vodna tijela i ekosustavi u dobrom stanju od ključne važnosti za smanjenje negativnih utjecaja suša i poplava;

34. konstatira da je upravljanje učincima suša područje u kojem su dionici smatrali Okvirnu direktivu o vodama neučinkovitom ([33]); poziva države članice da ulože više napora u rješavanje problema klimatskih promjena i novih problema (prekomjernog) zahvaćanja koji bi se mogli pojaviti u riječnim slivovima, uključujući one koje se dosad nisu susretale s izazovima zahvaćanja ([34]); konstatira da bi se holističkim pristupom gospodarenju vodama i prilagodbi klimatskim promjenama mogao osigurati učinkovitiji odgovor i smanjiti utjecaj ekstremnih pojava; poziva na punu

([31]) https://www.eea.europa.eu/archived/archived-content-water-topic/water-resources/water-abstraction
([32]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Archive:Agri-environmental_indicator_-_water_abstraction
([33]) Provjera prikladnosti Okvirne direktive o vodama i Direktive o poplavama, str. 66.
([34]) Provjera prikladnosti Okvirne direktive o vodama i Direktive o poplavama, str. 199.

integraciju razmatranja o klimatskim promjenama u provedbu Direktive i u vezi s time također naglašava potencijal rješenja temeljenih na prirodi; ponavlja da za ciljeve Okvirne direktive o vodama i tražene prilagodbe treba osigurati dostatna javna sredstva;

35. predlaže da se suše i nestašica vode rješavaju davanjem prednosti zahvaćanju vode radi proizvodnje pitke vode nad ostalim upotrebama, kako bi se osiguralo ispunjavanje ljudskog prava na vodu, i provedbom rješenja namijenjenih prikupljanju kišnice i poplavnih valova za kasniju upotrebu, uključujući, među ostalim, načine prikupljanja kišnice u projektiranju zgrada i infrastrukture, podzemne bazene za skladištenje, dvojne sustave cjevovoda u kućanstvima i projekte ponovne uporabe napuštenih kamenoloma, kada se to smatra prikladnim; potiče istraživanja i ulaganja u mjere koje pomažu u suzbijanju suša i nestašice vode;

36. ističe potrebu usklađivanja zajedničke poljoprivredne politike (ZPP), Direktive o pitkoj vodi ([35]), Direktive o nitratima, Uredbe o sredstvima za zaštitu bilja ([36]) i Uredbe o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) s Okvirnom direktivom o vodama u pogledu potrebe za povećanim mjerama zaštite voda i učinkovite upotrebe vode u poljoprivredi; naglašava potrebu za znatnim povećanjem financijskih sredstava namijenjenih mjerama za okolišne i klimatske promjene u oba stupa ZPP-a, kao i dodatnim financiranjem ciljanih ekoloških mjera u okviru revizije ZPP-a, kako bi se osiguralo održivo upravljanje vodama i poboljšala kvaliteta tla; apelira na države članice, da u svoje strateške planove u okviru ZPP-a integriraju i pomoću njih provedu smanjenje upotrebe gnojiva i upotrebe i rizika od pesticida, te da u svoje sustave uvjetovanosti uvedu elemente koji se odnose na vodu; poziva Komisiju da onečišćenje slatkih voda i prekomjerno zahvaćanje odredi kao prioritetne teme u preporukama državama članicama povezanim s ZPP-om; naposljetku, poziva Komisiju da osigura provedbu Okvirne direktive o vodama i kroz kohezijsku politiku (Uredba o zajedničkim odredbama ([37]), Europski fond za regionalni razvoj/Kohezijski fond ([38])) i u skladu s ciljem politike br. 2 Uredbe o zajedničkim odredbama;

37. pozdravlja ciljeve smanjenja upotrebe i rizika pesticida za 50 % do 2030. i smanjenja gubitka hranjivih tvari iz gnojiva, kao što je utvrđeno u Strategiji „od polja do stola" i Strategiji o bioraznolikosti, odluku o reviziji Direktive o održivoj upotrebi pesticida i uključivanja poboljšanog upravljanja hranjivim tvarima među ciljeve novih strateških planova u okviru ZPP-a i navedenih dviju strategija; poziva na ugradnju u zakonodavstvo navedenih ciljeva, kao i dolazećeg akcijskog plana za nultu stopu onečišćenja; naglašava hitnu potrebu da se smanji utjecaj pesticida na resurse pitke vode na način da se njihova zaštita u potpunosti rješava (ponovnim) odobravanjem aktivnih tvari i (ponovnim) odobravanjem pesticida;

38. poziva Komisiju na unapređenje homogenizacije standarda i na smanjenje širokog raspona pragova u državama članicama u Direktivi o podzemnim vodama;

39. poziva Komisiju i države članice da poboljšaju sinergije između vodne politike i politike biološke raznolikosti uvođenjem odgovarajućih mjera za bolju zaštitu malih vodnih tijela i podzemnih ekosustava u kontekstu upravljanja riječnim slivovima, uključujući zahtjeve za izvješćivanje, smjernice i projekte;

40. potiče Komisiju i države članice na bolju integraciju Direktive o upravljanju rizicima od poplava u politike povezane s davanjem prednosti rješenjima temeljenima na prirodi te prilagodbu tokova financiranja u skladu s time; naglašava važnost integriranog i holističkog upravljanja područjima vodenih slivova;

41. budući da 97,3 % vodnih resursa na zemlji dolazi iz oceana i budući da su podzemne, kopnene, prijelazne, obalne i morske vode povezane hidrološkim ciklusom i vezama kopna i mora, traži od Komisije i država članica da uvedu integrirani pristup za provedbu Okvirne direktive o vodama i Okvirne direktive o pomorskoj strategiji;

([35]) Direktiva Vijeća 98/83/EZ od 3. studenoga 1998. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (SL L 330, 5.12.1998., str. 32.).

([36]) Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ (SL L 309, 24.11.2009., str. 1.).

([37]) Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

([38]) Prijedlog Komisije od 29. svibnja 2018. o Uredbi Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu (COM(2018)0372).

42. poziva na pojačano djelovanje, uz dostatno financiranje, kako bi se poboljšale migracije riba u cijelom EU-u; poziva, kada je to primjenjivo, da se povezanost rijeka uključi u kriterije tehničke provjere koji su izrađeni u kontekstu zelene taksonomije EU-a za održive aktivnosti te da se projekti povezani s energijom i prometom smatraju održivima samo ako uključuju riblje staze nalik prirodnima;

43. konstatira da je „održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa" jedan od šest ciljeva taksonomije EU-a za održivo financiranje u području okoliša; stoga potiče njezinu uporabu u usmjeravanju javnih i privatnih ulaganja kako bi se osigurala zaštita vodnih tijela;

44. poziva Komisiju i države članice da u sljedećem ciklusu vodnog planiranja poduzmu sve potrebne mjere za olakšavanje očuvanja i obnove vodnih ekosustava, da promiču rješenja koja se temelje na prirodi, uključe financijski sektor promicanjem održivih ulaganja te potiču izgradnju kapaciteta i obrazovanje o zelenom rastu;

45. poziva Komisiju da pomogne državama članicama i pruži im podršku u prekograničnoj koordinaciji u pogledu vodnih tijela obuhvaćenih Okvirnom direktivom o vodama; poziva države članice da mjere iz Okvirne direktive o vodama i provedbu Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda učine prioritetom u prekograničnim regijama te da poboljšaju suradnju u međunarodnim vodnim slivovima;

46. apelira na Komisiju da usmjeri i unaprijedi sustave praćenja kvalitete vode i tvari koje onečišćuju okoliš, prikupljanjem, među ostalim, podataka o glavnim izvorima emisija opasnih tvari, uključujući radioaktivne ostatke i ostatke pesticida i metabolita, biocide, farmaceutske ostatke, kemikalije koje izazivaju zabrinutost, kao što su PFAS-ovi, i mikroplastiku, kao i drugim zagađivačima koji izazivaju rastuću zabrinutost u vodnim tijelima EU-a, te da primijeni upotrebu najnovijih i najučinkovitijih dostupnih tehnika; potiče Komisiju na usvajanje smjernica za usklađene standarde namijenjene mrežama za mjerenje i izvješćivanju o podacima; poziva Komisiju da u svom planu za postizanje nulte stope onečišćenja omogući uporabu neinvazivnih metoda praćenja i bioindikatora kako bi se smanjila izloženost ljudi i divljih vrsta onečišćujućim tvarima u zraku, tlu i vodi; potiče države članice da u cijelosti iskoriste svoje mreže za praćenje pri izvješćivanju Komisije o podacima;

47. poziva Komisiju, države članice i opskrbljivače vodom na uvođenje digitalizacije i jačanje uporabe podataka o upravljanju i mjerenjima za donošenje odluka utemeljenih na dokazima na regulatornoj razini i na razini potrošnje; poziva na digitalno omogućene tehnologije u području voda kako bi se osiguralo praćenje kvalitete vode, curenja, uporabe i resursa na daljinu i isto takvo izvješćivanje o navedenom;

48. konstatira potencijal koji imaju digitalizacija i umjetna inteligencija za unapređenje upravljanja vodnim tijelima i njihova praćenja, izradu boljih podataka i analizu dokaza za podršku donositeljima odluka, s obzirom da mogu znatno doprinijeti brzom utvrđivanju malih promjena u kvaliteti vode koje bi mogle ugrožavati vodna tijela, ocjenjivanju najboljih praksi i utvrđivanju najisplativijih mjera;

49. poziva države članice na uspostavu pravnih okvira kojima se izbjegavaju situacije u kojima se subjekti koji upravljaju vodnim tijelima financiraju iz aktivnosti kojima se pogoršava njihovo kemijsko i ekološko stanje; poziva države članice da jasno razdvoje subjekte zadužene za upravljanje vodnim tijelima od subjekata zaduženih za procjenjivanje njihova stanja;

50. naglašava potrebu da se podaci o vodi homogeniziraju te da se postave obvezni standardi izvješćivanja za države članice radi jačanja transparentnosti podataka; poziva Komisiju da nastavi s unapređenjem sustava WISE (Europski informacijski sustav za vode) kako bi on postao informacijski instrument prilagođen korisnicima za sve u EU-u koji će pružati informacije o količini, kvaliteti i dostupnosti vodnih resursa, uz sustavno vrednovanje upravljanja vodnim tijelima;

51. napominje da u skladu s izvješćem o prikladnosti, ima mjesta unapređenju dostupnosti informacija o vodnim politikama i kvaliteti vode, kao i razine njihovih detalja; poziva države članice i Komisiju da to isprave te da rezidentima EU-a osiguraju jasne, opsežne i lako dostupne informacije; također poziva na poticanje veće transparentnost i time na znatno unapređenje javne rasprave, javne svijesti i obrazovanja o vodi i o povezanosti između vode, ekosustavâ, odvodnje, zdravlja, sigurnosti hrane, sigurnosti opskrbe hranom i sprečavanja katastrofa, na međusektorski dijalog između gospodarskih subjekata, opskrbljivača vodom, javnosti općenito, tijela vlasti i organizacija civilnog društva te na osiguravanje pristupa pravosuđu u okviru Direktive o procjeni učinka na okoliš (EIA) i Okvirne direktive o vodama u skladu sa sudskom praksom Suda;

52. pozdravlja činjenicu da je EU djelomično odgovorio na inicijativu „Right2Water” (Pravo na vodu) kroz preinaku Direktive o pitkoj vodi uvođenjem novog članka o pristupu vodi i veće transparentnosti vezano za njezinu kvalitetu radi unapređenja zdravlja i okoliša; poziva države članice da cjelovito primijene i provedu Okvirnu direktivu o vodama kako bi osigurale pristup vodi za sve i u potpunosti odgovorile na inicijativu „Right2Water” (Pravo na vodu);

53. poziva države članice i opskrbljivače vodom na sustavnu uporabu testiranja na bolest COVID-19 u otpadnim vodama kao sustava ranog upozoravanja za podršku u borbi protiv pandemije;

54. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.